

**[Landbrugsministeren]**

mener jeg, det er rigtigt, at vi laver det således, at andre, selvfølgelig med den nødvendige viden og erfaring til at kunne udfylde disse ting på betryggende vis, også kan gøre det.

**Henning Nielsen (S):**

Jeg vil gerne sige tak for ministerens svar med hensyn til økologerne, der jo selv offentligt har givet udtryk for, at de var bange for, at der kunne ske noget på grund af disse nedskæringer, der nu blev på området i forhold til de beløb, man havde regnet med i årene fremover; det kan jeg forstå ikke vil være tilfældet, og det vil jeg gerne sige tak for.

Når jeg tog problemet med konsulenterne frem, var det selvfølgelig for at få en forklaring på, hvad der ligger bag dette, for jeg har da indtryk af, at konsulenterne fra disse organisationer gør et godt stykke arbejde, som ministeren også nævnte, og de er jo også lønnet, til dels da, af staten, der gives statstilskud til det; de har stor indsigt på disse områder her, hvor de nu skal rådgive og være med til at lave projekter. Jeg kan så forstå, at der her må være tale om nogle enkelte personer, uden at man kan sige, hvem det drejer sig om, men det må være helt private personer, kunne jeg forstå på det.

Jeg vil også sige til CD's ordfører, at jeg ikke har talt om, at der skulle sættes flere penge af på dette område. Jeg gjorde bare opmærksom på, at der var blevet flyttet nogle besparelser over på vigtige områder, og at det ikke var sådan, at man nu kom og gav noget mere i tilskud.

Hermed sluttede forhandlingen.

*Afstemning*

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

**Formanden:**

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Landbrugs- og Fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

**8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 9:**

*Forslag til folketingsbeslutning om brug af væksthormoner til kvæg.*

Af Annette Just (FP) m.fl.  
(Fremsat 16/1 91).

Forslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Landbrugsministeren (Tørnæs):**

Gennemførelsen af EF-regler om hormonanvendelse betød et forbud mod væksthormon-anvendelse af kønshormoner til husdyr i hele EF; et sådant forbud havde i øvrigt allerede været gældende i Danmark i en årrække. Hensigten var at imødekomme forbrugernes ønske om rene fødevarer og også producenternes behov for lige konkurrencevilkår. Ud over den nedsatte arbejdsgruppes vurdering af de hormoner, der nævnes i beslutningsforslaget, har også et undersøgelsesudvalg under EF-Parlamentet afgivet en betænkning om spørgsmålet. Parlamentsudvalget peger bl.a. på, at konklusionerne fra arbejdsgruppen er baseret på overholdelsen af strenge anvendelsesbetingelser, som ikke altid kan opnås i praksis. Parlamentsudvalget er endvidere ikke enig i påstanden om, at et forbud mod visse hormoner vil føre til øget anvendelse af andre og farligere stoffer, og mener i øvrigt, at et totalforbud er nødvendigt både af hensyn til kontrollen og af hensyn til forbrugernes tillid.

Det forhold, at der konstateres overtrædelse af hormonforbudet i visse medlemslande, bør efter min mening bestemt ikke føre til, at reglerne bare lempes. Man kan måske også udtrykke det på den måde, at den omstændighed, at overtrædelserne rent faktisk opdages, kan også tages som tegn på, at direktivets kontrolbestemmelse faktisk virker.

Regeringen er enig i, at ulovlige restkoncentrationer i levnedsmidler skal undgås, men regeringen mener ikke, at legalisering af brugen af væksthormoner er en hensigtsmæssig måde at sikre det på. Regeringen kan derfor ikke tilslutte sig beslutningsforslaget.

**Eva Fatum (S):**

Socialdemokratiet er meget enig i det, som ministeren lige har udtalt. Forslaget har været oppe for et år siden, og det blev dengang afvist af alle partier bortset fra forslagsstillerne.

Socialdemokratiet vil afvise forslaget igen i år med akkurat de samme begrundelser, som

[Eva Fatum]

hr. Bjørn Westh fremførte sidste år. De mange gode grunde er bl.a. hensynet til dyrenes velfærd, de etiske forhold og forbrugernes ønsker.

**Rønholt (KF):**

Brugen af visse vækstfremmende kønshormoner til kvæg er af mange kyndige beskrevet som harmløs i sundhedsmæssige sammenhænge, og jeg har intet belæg for at drage disse konklusioner i tvivl. Men der er fortsat uafklarede handelspolitiske forhold mellem EF og den øvrige verden, især USA; der er forbrugernes holdning til dette spørgsmål, forbrugernes tillid i al almindelighed, og der er det etiske spørgsmål i forholdet mellem producent og forbruger, og så er der sidst, men ikke mindst producenterne, som en bloc tager afstand fra brugen af vækstfremmende kønshormoner, når blot deres konkurrenter også gør det.

Det tager jeg som udtryk for, at både producenter og forbrugere egentlig ikke ønsker at bruge nye produktionsmetoder, som ikke på alle områder er tilstrækkeligt undersøgt også for langtidsvirkninger med restkoncentrationer. Som jeg under behandlingen af det forrige lovforslag sagde, er der også her et paradoks: det er ikke lige i tiden at indføre produktionsfremmende foranstaltninger på én og samme tid, hvor alle andre bestræbelser går ud på det modsatte, nemlig en produktionsbegrænsning. Det kan både producenter, forbrugere og skatteydere forstå.

Jeg tror, at en løsning på dette problem skal findes i GATT-sammenhængen. Jeg mener i øvrigt også, at andre etiske spørgsmål vedrørende dyrevelfærd i virkeligheden burde indgå i GATT-forhandlingerne.

Til sidst kan man vel også sige, at så længe EF ikke har fundet sin endelige strategi på dette område, bør et land som Danmark vel ikke gå forrest i spørgsmålet om at tage den slags midler i anvendelse, så længe hverken forbrugere, producenterne eller samfundet i øvrigt finder tilskyndelse til det.

Vi må på denne baggrund tage afstand fra lovforslaget.

(Kort bemærkning).

**Annette Just (FP):**

Jeg kunne ikke nære mig, da hr. Rønholt sagde, at det især er forholdet til USA, vi skal tænke på. Det er så sandelig også forholdet til

USA, jeg i særdeleshed tænker på, når jeg nu genfremsætter dette forslag, for det er jo netop USA, der her i december måned har truet med bl.a. at stoppe dansk eksport af svin og bacon på 100.000 t til USA. Men det er der altså ikke nogen af ordførerne for partierne der tænker på.

Endvidere taler man om produktionsfremmende foranstaltninger. Ja, det bliver hurtigere at lave en kalv i den størrelse, man vil slagte den i, men der bliver ikke flere af dem. Derfor er det en fordel for landmanden, derfor skal dette spørgsmål netop ses i forbindelse med GATT-forhandlingerne, og derfor er det så nødvendigt, at vi går foran, fordi det er os, der bliver ramt først her i Danmark.

**Mejdahl (V):**

Da Venstres ordfører i denne sag, hr. Peter Hansen-Nord, er forhindret i at være til stede, skal jeg fremsætte Venstres synspunkter.

Fremskridtspartiet vil med beslutningsforslaget søge Folketingets tilslutning til at pålægge regeringen at fremsætte forslag i EF om lovliggørelse af visse sikre hormoner til brug i den animalske husdyrproduktion.

Det synes vi i Venstre er en rigtig skidt idé. Der kan føres lange diskussioner om, hvad der er farligt, og hvad der ikke er farligt, også når vi taler om hjælpestoffer i husdyrproduktionen, men hvorfor nu bruge tiden på det? I Danmark var anvendelse af de omhandlede vækstfremmende hormoner forbudt, før direktiverne i EF blev vedtaget, og både landbrugets organisationer og Forbrugerrådet støttede EF's hormonforbud. Forbrugerrådet har så sent som den 29. januar i år bekræftet, at både Forbrugerrådet i Danmark og forbrugersammenslutningen i EF ønsker hormonforbudet i EF opretholdt. Producenterne ønsker altså heller ikke, at man skal bruge væksthormoner.

På den baggrund vil vi i Venstre ikke være med til at skabe usikkerhed hos forbrugere med dette forslag. Vi vil hellere arbejde for, at forbudet gælder og håndhæves i hele EF, og jeg må derfor på Venstres vegne afvise forslaget.

**Birthe Hansen (SF):**

Fremskridtspartiets beslutningsforslag fremsættes åbenbart ud fra nogle meget rørende motiver gående på sikring af og hensyn til danskeres og andre EF-borgeres sundhedstilstand.

[Birthe Hansen]

Det rørende ligger i troen på, at man sikrer sundhedstilstanden hos borgerne ved at lovliggøre ulovligheder. Det er en noget omvendt tankegang, som vi helt afgjort tager afstand fra. Der er i Danmark i dag totalt forbud mod disse stoffer, og det skal der efter vores mening fortsat være. Derimod burde en effektiv kontrol af produkterne, så misbrug ikke opstår, være et forbrugerkrav, og så må det også være op til landmændene både her og andre steder at ændre holdning, således at man ikke gør noget, der er ulovligt, for det er simpelt hen uacceptabelt set fra forbrugerside.

En fastholdelse af det totale forbud, som det glæder mig meget at høre både ministeren og flere andre allerede anbefale, kunne måske også være medvirkende til, at Danmark forøgede sin eksport på det store fødevarermarkedet, netop på baggrund af, at forbrugerne havde en tro på, at de varer, vi sendte af sted, i hvert fald ikke indeholdt væksthormoner til fremme af en produktion, som der i forvejen er over-skud af.

Der er nogle lande, der i årenes løb har været indviklet i forskellige hormonskandaler. Det har Danmark aldrig været, og det nærer vi i hvert fald heller ikke i SF noget ønske om vi skal i fremtiden. Som jeg nævnte det før, synes vi også stadig væk, det er fuldstændig meningsløst, når vi hører om overskudslagre af kød, at bruge vækstfremmende hormon for at få endnu mere kød ud på et marked, som i forvejen har tilstrækkeligt. Det virker på mig som almindelig forbruger fuldstændig fjollet.

I forslaget henvises bl. a. til WHO og FN's levnedsmiddelkodeks, som henholdsvis har tiltrådt og godkendt nogle stoffer som ikke udgørende nogen sundhedsrisiko. Det er da vist en ret begrænset sandhed, for hvem ved, om disse stoffer ikke en dag ud i fremtiden får prædiketet sundhedsfarlige med følgende bivirkninger og skader.

Af ovennævnte og af etiske grunde siger vi klart nej til dette forslag fra Fremskridtspartiet.

(Kort bemærkning).

**Annette Just (FP):**

Jeg vil gerne have lov til at sige, at påstanden om, at vi ville få mere kød på EF's lagre, hvis man vedtog dette, ikke er korrekt. Hver ko kan maksimalt få én kalv om året i snit, og derfor er der ikke tale om, at man får mere kød, når kal-

vene bliver fedet op, men der er tale om, at man kan få det billigere, fordi de vokser hurtigere. Det argument, at vi får mere kød, duer altså absolut ikke, men det kan være, vores landmænd ville få råd til at producere kalvekød frem for bare at nedlægge landbrug, som er den måde, vi ellers plejer at handle på.

**Mimi Jakobsen (CD):**

Jeg vil medgive så meget, at det er muligt, at der er lidt hysteri og lidt oppustet stemning i forbindelse med dette her og nogle af de stoffer. Det kan være, som SF's ordfører siger, at det viser sig, de vil være farlige; det kan også være det modsatte, man ved det ikke helt. Det er muligt, der er for meget hysteri i det, og man kan dog trods alt referere til, at der er et par hundrede millioner amerikanere, der har overlevet indtil nu. Så langt så godt!

Men jeg forstår ikke logikken i dette forslag, for det, man siger i bemærkningerne, er jo:

»Som følge af dette ulogiske forbud har der siden dets indførelse floreret et stort, ukontrollabelt sort marked for de nævnte sikre stoffer...«

Dertil siger Fremskridtspartiet: Jamen så lad os afkriminalisere det og gøre det legalt. Nej, så er der selvfølgelig ikke noget sort marked. Det kan man godt gøre. Jeg troede slet ikke, det var Fremskridtspartiet, som ville afkriminalisere, men det er måske kun over for bestemte befolkningsgrupper. Det skal jeg ikke blande mig i. Men hvis man gør noget legalt, har man ikke et illegalt marked. Den kan jeg godt forstå, når jeg anstrenger mig.

Men man har altså også et marked for de ifølge Fremskridtspartiet farlige stoffer, og jeg kan da ikke se nogen som helst begrundelse for, at de ikke skulle blive ved med at cirkulere. For mennesker, der i dag bruger stoffer, som måske kan siges at være kræftfremkaldende, gør det vel enten af uvidenhed, eller fordi de er ligeglade, og det tror jeg ærlig talt at de vil blive ved med, uanset om de sikre stoffer blev gjort lovlig. Så jeg kan ikke se logikken i forslaget.

I øvrigt følte jeg mig i den større sammenhæng meget tiltalt af, hvad den konservative ordfører sagde, nemlig noget i retning af: Nå ja, men når det nu ikke ligefrem drejer sig om at pace produktionen i vejret, for det er jo ikke lige det, vi har brug for i øjeblikket, skal man nok ikke gå ind for dette forslag. Det er jeg meget enig i.

[Mimi Jakobsen]

Men man kunne måske også gå den anden vej og sige: Jamen netop på dette tidspunkt, hvor det ikke drejer sig om at pace produktionen, så bør vi vel – og det kan vi vel at mærke ikke gøre isoleret – presse på så meget, vi kan, for at bruge netop dette tidspunkt til at gå i den anden retning og prøve at nå frem til det, der jo også er stor debat om, nemlig det bæredygtige landbrug, på nogle mere – jeg vil ikke sige humane betingelser, for det hedder det sikkert ikke for dyr, men så på vilkår, som vi vel inderst inde alle sammen synes, og som jeg er overbevist om at hver eneste landmand synes ville være mere behagelige.

Sådan nogle initiativer synes jeg det kunne være interessant at drøfte, altså hvordan man, netop under indtryk af at det ikke bare gælder om at producere løs, kunne nå frem til det, vel at mærke idet man selvfølgelig må vænne forbrugerne til, at det kan medføre, at de ikke kan få varerne for 9,75 kr. kiloet, men at det koster noget mere, og det er jo dér, den store hurdle ligger, det er klart.

Jeg mener altså, man skulle gå den anden vej på dette tidspunkt og prøve – vel at mærke ikke isoleret fra dansk side, for det ved vi jo godt økonomien ikke kan bære – at presse på, hvor vi kan, til netop at gå i den anden retning og få nogle produktionsbetingelser, som jeg tror alle ville have det betydelig bedre med, ikke mindst de umælende.

**Marianne Jelved (RV):**

Det Radikale Venstre erklærer sig enig med landbrugsministerens indlæg her i dag. Vi er imod dette forslag, og hvis jeg skal gøre det meget kort, kan jeg sige, at det er med overskriften »af etiske grunde«. I øvrigt synes jeg, at vi er i en situation, i en udvikling i samfundet, hvor det er ubehageligt, at alt åbenbart skal underlægges økonomiske betragtninger. Der findes altså andre værdier og hensyn at tage end lige netop de argumenter, som blev fremført af fru Annette Just i den korte bemærkning til den konservative ordfører.

Vi ønsker kort sagt at fastholde den hidtidige politik på området.

**Lysholm Christensen (KRF):**

Jeg skal også på Kristeligt Folkepartis vegne afvise det foreliggende beslutningsforslag af sundhedsmæssige og etiske grunde.

Der er langt hen ad vejen forbrugerbetænkkeligheder på området, og denne usikkerhed skal i hvert fald komme forbrugerne til gode. Vi kan ikke leve med, at der er tvivl om restkoncentrationer af forskellige stoffer i vore fødevarer, så vi mener slet ikke, det er tidspunktet at begynde at indføre den slags ting.

Det er vigtigt, at der er tillid til vores produkter, ikke mindst på eksportmarkedet. Vi får vel i øjeblikket en overpris for kalvekød til Italien f.eks., fordi det er helt sikkert, at der ikke findes restkoncentrationer i det kød, vi leverer til dem, og det ville være kedeligt at sætte den fordel over styr.

Danmark har vel også allerede i kraft af andre tiltag fået nogle produktionsfremskridt, således at fordelene ved at indføre disse væksthormoner ville være mindre i Danmark end i andre lande.

Jeg har ladet mig fortælle, at grise i Canada, som bliver fodret med den slags stoffer, bliver langt federe end dem, vi har i Danmark – det kan selvfølgelig også have andre årsager – men hvis vi får en kvalitetsforringelse på andre punkter, f.eks. hvad angår kødholdigheden, er det da yderst betænkeligt.

Men de vigtigste grunde til afvisning fra vores side ligger nu altså på det etiske område.

Endelig vil jeg knytte en kommentar til det med økonomien. Jeg går ud fra, at fru Annette Just tænker på landmandens økonomi, når man foreslår disse stoffer anvendt. Men jeg er ikke sikker på, at det er landmanden, der vil få nogen bedre økonomi ud af det. Jeg tror ikke, at landmanden vil tjene mere på sine produkter. Nej, fortjenesten vil komme til at ligge i medicinalindustrien og måske også hos forbrugeren, og det kan så være i orden, men det er i hvert fald ikke landmanden, der får fortjenesten. Det tror jeg ikke på.

Vi skal opretholde vores hormonforbud i EF, og vi afviser forslaget.

**Annette Just (FP):**

Jeg vil gerne lige begynde med den sidste ordfører, som omtalte opdræt af svin. Det kan jeg såmænd godt forstå. Jeg har også fået en kopi af Landsbladet Svin fra januar 1991, hvor der står, at de canadiske svin virkede på danske forbrugere, som om de var federe, men man finder nu altså også, hvis man læser artiklen færdig, at der er en god, fornuftig forklaring, nemlig at de

[Annette Just]

bruger en anden fodersammensætning, og at det nok også er en af grundene. Det er i hvert fald det, der står i den artikel, som er den eneste, jeg kunne se, hvor man taler om canadisk svineopdræt.

Men det er meget sjovt, at den artikel bliver nævnt, for deri står jo helt klart og tydeligt, at da Canada gik over til at tillade brugen af væksthormoner til kalve – og det er det, vi taler om her – havde man forventet, at der ville komme en mægtig reaktion imod det, men det kom der faktisk ikke, fordi man mente, at kvaliteten i hvert fald ikke var blevet ringere, og at det var blevet lidt billigere.

Og det er jo i virkeligheden sagen i en nøddeskal. Landbrugsministeren ved bedre end nogen af os andre, hvor store vanskeligheder vi har under GATT-forhandlingerne. Landbrugsministeren ved også – forhåbentlig bedre end vi andre – hvor stort pres der bliver lagt fra bl.a. USA, fordi man siger: Dette her er en teknisk handelshindring mod amerikansk produceret kød.

Jeg taler ikke for, at vi skal importere en masse amerikansk kød, for det kan sådan set være mig underordnet, men det, jeg siger, er: Kan det være rigtigt, at vi bare skal skære ned i dansk landbrug, eller for at tale om hele EF's landbrug og kun give støtte til bjergbønder – der er nogle af os, der har talt en frygtelig masse om det i Markedsudvalget – og så overhovedet ikke give dem mulighed for at producere deres dyr bare en lille smule rimeligt? Altså få lov til at producere deres dyr efter samme betingelser, som man kan gøre det i Canada, USA, Mexico, Argentina, Venezuela, Colombia, Ecuador, Peru og Chile, Zimbabwe, Japan, Korea, Australien, New Zealand, og jeg kunne såmænd blive ved – nemlig alle de lande, hvor dette er tilladt.

Når jeg nævner alle disse lande, er det også for at forhindre enhver diskussion om, at det kan gå ud over vores eksport, for det kan det nemlig ikke, så tværtimod. Men det, det kan betyde, hvis vi opretholder det europæiske forbud mod brug af hormoner, vel at mærke dyrlægekontrollerede, såkaldt sikre hormoner, kan ifølge en af de amerikanske ledere i GATT-forhandlingerne, Lester Crawford, være – og det er det, som GATT-forhandlingerne bl.a. er ved at strande på – at man vil forhindre en eksport for 10 mio. dollars til Europa af kød fra Amerika, og at de ved samme lejlighed vil forhindre

en eksport på 100.000 t om året. Der står i en artikel fra »Animal Farm« fra december 1990, altså hvor GATT-forhandlingerne brød sammen, at det jo hovedsagelig drejer sig om dansk svinekød. Jeg ved ikke, hvor mange af de landbrugsinteresserede herrer i denne sal der er villige til at sige: Jamen det er i orden. Pyt med, at vi ikke kan eksportere 100.000 t om året til Amerika!

Man taler så meget om, hvor frygteligt det er, at der er nogle hormoner, der er blevet brugt illegalt. Det har jeg også nævnt i mit forslag, og jeg er enig i, at det er noget, vi skal forhindre, men det kan vi kun gøre på én måde, og det er ved at sikre, at det er tilladt at bruge det, som det er bevist er sikkert.

Problemet ved disse væksthormoner er, at de er så frygtelig nemme at lave, for enhver kemiker i hvert fald – da jeg hørte om, hvordan man skulle lave dem, skulle jeg nok holde fingrene fra det – men altså for dem, der har forstand på det, påstås det at være rimelig nemt at lave sådan nogle hormoner. Så kan man selvfølgelig prøve at lave dem endnu nemmere, og så er det, man kommer ud i disse store problemer.

Jeg står her med en artikel om, hvordan ti spanske industrifolk blev stoppet i salg af det, men det var, efter at 133 spaniere var blevet alvorligt syge, fordi de havde spist lever fra kvæg, som havde fået en illegal form for hormonbehandling – en form, som aldrig nogen sinde vil blive tilladt.

Tiden tillader mig ikke at gå i enkeltheder om, hvad disse forskellige hormoner hedder, og jeg kan heller ikke udtale deres navne.

Hvad har det bevirket? Det har bevirket, at kødsalget faktisk er faldet med 30 pct. i Spanien. Er det det, de herrer landbrugspolitiske ordførere i denne sal ønsker? Ønsker de, at vi skal have nedsat vores forbrug af kød med 30 pct.? Jeg vil gerne se dem blive genvalgt ude i landbrugsområderne.

Jamen er det kun i Spanien, der er problemer? Nej, der er masser af eksempler – og jeg har nævnt dem før – på, at det sker i Belgien, det sker i Frankrig, ligesom vi ved, det sker i Irland og England, og alle disse forhold synes jeg vi skal tage med, når vi diskuterer sagen videre i udvalget.

Der bliver endvidere sagt: Jamen, alle går imod det – tilmed landmændene. Jamen så må jeg måske have lov til at citere, hvad der stod i

[Annette Just]

Berlingske Tidende, godt nok den 12. juli 1990, hvor en vis hr. Christian Sørensen – som jeg tror de fleste kender – siger:

»Men problemerne er jo ikke kun et spørgsmål om penge, men også om hormoner, som amerikanske landmænd har fri adgang til at bruge.

USA har brugt hormonerne som våben i landbrugsstriden med EF, og derfor må vi forlange, at alle restriktioner fjernes, siger Christian Sørensen.«

Jamen det viser sig jo, at forbrugere i de lande, hvor man har fundet en fornuftig ordning, hvor man siger, disse ting er tilladt under dyrlægekontrolleret form, har accepteret dem fuldt ud, fordi de så ved, at de ikke får disse restkoncentrationer, som jeg er præcis lige så bange for som alle de ordførere, der har været heroppe. Så den med forbrugere gælder ikke mere.

Eksporten, som jeg synes er lige så vigtig at beskytte, afhænger af de GATT-forhandlinger, vi er med i, og som vi skal have færdige inden for de næste par måneder. Som jeg sagde: Landbrugsministeren ved det såmænd bedre end alle os andre. Der vil komme problemer, hvis der ikke er nogle lande, der går frem og siger: Jamen så må vi altså sætte ind og give vores landmænd den chance, som det er. Jeg tror heller ikke, det vil blive brugt så meget i Danmark som i visse andre EF-lande. Men ikke desto mindre er det nødvendigt, at der er én nation, der står frem og siger: Det er rigtigt, hvad de videnskabeligt har bevist – og har mod og mands hjerte til også at sige: Jamen så lad os da bruge de fornuftige midler, som der er, og derved forhindre den illegale brug, som er ødelæggende, derved forhindre alt det uetiske, som er forfærdeligt, hvis man misbruger disse ting.

Derfor vil jeg bede om, at vi lader fornuften sejre og prøver for en gangs skyld at gå foran og sige: Nu er det altså ved at være tid, at Danmark også viser, det er et stærkt landbrugsland.

(Kort bemærkning).

**Rønholt (KF):**

Fru Annette Just siger, at én nation skal stå op og sige ja. Man kunne lige så godt vende det om og sige: Hvorfor ikke bruge den indflydelse, vi har i EF, til at sige nej? Gør det slet ikke indtryk på fru Annette Just, at vores landbrugsorganisationer siger nej, at producenterne siger nej, og at forbrugere siger nej?

Det, der bestemmer forbruget, altså i hvilket omfang markedet skal stige eller falde, er helt andre forhold. Den engelske kvægsygdom – jeg tror, den hedder BSE – var jo i virkeligheden den, som virkelig fik markedet til at gå i stykker i Europa, og det var det, der var årsagen til, at afsætningen faldt. Lad mig minde om, at de udtalelser, en engelsk sundhedsminister kom med for et år siden om, at der var salmonella i fjerkræ og æg, fik markedet til at falde til under 50 pct.

Det er altså i virkeligheden forbrugernes tillid, der er altafgørende for, om vores landbrugseksportinteresser kan opretholdes – mindre end forskellige produktionsformer og produktionsmetoder. Bl. a. i Japan har vi set eksempler på, at valutakurser har en betydelig større indflydelse på afsætningen end spørgsmålet om, hvorvidt vi skal bruge det ene eller det andet væksthormon.

Jeg vil derfor i stedet for vende det om og sige: Lad os bruge tiden til fornuften. Der er tid nok til fornuft.

(Kort bemærkning).

**Annette Just (FP):**

Det er tæt ved at være ud over min fatteevne, hvordan den engelske BSE-sygdom skulle kunne komme ind i denne sammenhæng, men så lad os da gå ud fra den.

Så vil jeg bede hr. Rønholt om at forklare, hvordan det kan være, at det spanske kødforbrug faldt mærkbart i det område, hvor det faktisk blev konstateret, at man blev syg af det. Der faldt det op til 50 pct., og så gik det altså ud derfra. Derfor tror jeg ikke, den helt holder. Jeg er helt enig i, at BSE var en rædselsfuld sygdom, og vi har alle sammen talt om det. Vi ved godt nok ikke rigtig, hvor mange der blev syge af det – altså af kjerne, for der er vist ingen mennesker, der blev det – men jeg brugte netop eksemplet fra Spanien for at fastslå, at jeg er helt opmærksom på det problem, og det er også derfor, vi vil være endnu strengere over for ethvert misbrug af disse selvproducerede væksthormoner. Det skal være et dyrlægekontrolleret hormon, og det bliver puttet i en slags øring på de stakkels små kalve, men det kan kvinder tåle, så det kan kalve nok også.

Hermed sluttede forhandlingen.

### Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

#### Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Landbrugs- og Fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

#### 9) Første behandling af lovforslag nr. L 92:

*Forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven. (Aktindsigt i EF-sager).*

Af justitsministeren (Engell).  
(Fremsat 29/1 91).

Lovforslaget sættes til forhandling.

### Forhandling

#### Ole Espersen (S):

Jeg vil gerne sige tak til Justitsministeriet og ministeren, fordi vi har fået lovforslaget, som vi jo bad om i en folketingsbeslutning fra maj sidste år.

Jeg kan forstå, at regeringen er meget betænkelig ved forslaget. Ministeren skriver om udenrigsministerens betænkelighed, som ministeren tager til sig, og udenrigsministeren har jo sagt, at de to lovbestemmelers ophævelse alvorligt vil kunne svække Danmarks forhandlingsposition over for EF.

Det er jo en meget alvorlig ting, det må man da sige, men det er formentlig ikke så alvorligt, at det ligefrem er et kabinetsspørgsmål. Det ville det jo have været i gamle dage. Hvis et Folketing vedtog noget, om hvilket man kunne sige, at det alvorligt svækkede landets position, så ville ingen ansvarlig regering sidde en sådan vedtagelse overhørig. Men jeg går ud fra, at om det er så alvorligt, det skal forstås, vil ministeren kunne svare på.

Jeg er selvfølgelig ikke enig, for så snart udenrigsøkonomiske hensyn eller udenrigspolitiske hensyn taler for det, kan man fortsat

undtage dokumenter fra offentlighed. Derfor er påstanden ikke rigtig, men den står der altså, og det kunne da være interessant at få at vide, hvilken dybde der er i denne påstand.

Der er i bemærkningerne en erkendelse af, at de nugældende regler på grund af deres meget bredt formulerede ordlyd tit har ført til – og nu citerer jeg fra ministerens fremsættelsestale – at man i alt for vidt omfang har undtaget dokumenter om EF-spørgsmål fra aktindsigt. Det er da en ganske omfattende erkendelse, som er en del af baggrunden for, at vi har ønsket dette forslag fremmet.

På den anden side siges det i fremsættelsestalen i forbindelse med, at ministeren overvejer andre løsninger, at man kunne forestille sig en ændring, hvorved det sikres, at det i selve loveteksten understreges, at bestemmelserne ikke generelt kan anvendes til at undtage EF-dokumenter fra aktindsigt, men at de alene skal tilsigte at beskytte myndighedernes interne beslutningsproces i tilfælde, hvor beslutningerne tages af flere myndigheder i fællesskab.

Her er man inde på noget centralt. Det, vi ønsker med dette forslag, er, at EF, og hvad der har med beslutninger i EF at gøre, behandles, som om det var et ganske almindeligt led i den danske administration. Vi må lære, at forholdene har ændret sig ganske afgørende fra både 1975 og 1985. Langt, langt mere afgøres nu i EF, og derfor må vi selvfølgelig sørge for, at de specialregler, man har haft, dengang det hele startede, og hvor der mere var en slags forhandlinger mellem lande, mens der nu er tale om lovgivning på brede områder, i videst muligt omfang følger de almindelige danske regler, herunder reglerne om aktindsigt.

Det er baggrunden for vores forslag, og vi vil da gerne i udvalget drøfte, om det kan gøres på andre måder, end vi havde tænkt os. Vi mener altså, at man bør tilstræbe – det lykkedes det mig ikke at forklare udenrigsministeren i maj måned, jeg håber, det lykkedes over for justitsministeren – at betragte samarbejdet i EF som en del af vores almindelige administrative og lovgivningsmæssige hverdag, og derfor skal og bør der ikke være undtagelser.

Til slut vil jeg gerne bede ministeren fortælle Folketinget, hvilke andre dele af beslutningsforslaget man arbejder med. Hvad har man f.eks. gjort i EF for dér at få indført i videst muligt omfang offentlighedsregler, der svarer til de